

De opslagduur van afvalstoffen onder de Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet houdt de gemoederen al geruime tijd bezig. Meerdere malen is de inwerkingtreding uitgesteld; de gebruikers waren er nog niet klaar voor en ICT-systemen nog niet op orde. Het is de vraag of de nieuw beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2023 gehaald wordt. In dit artikel sta ik stil bij de opslagduur van afvalstoffen onder de Omgevingswet. De opslagduur is nu – grofweg – beperkt tot maximaal 1 of 3 jaar, naar gelang het uiteindelijke verwerkingsdoel. Worden de toepasselijke termijn overschreden, dan kan het bevoegd gezag handhavend optreden. Gaat de Omgevingswet hier veel verandering in brengen of is het oude wijn in nieuwe zakken?

Wilbert van Eijk, Advocaat bij Van Iersel Luchtman

Besluit activiteiten leefomgeving

Met de invoering van de Omgevingswet krijgt ook de afval- en recyclingondernemer onder meer te maken met het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Daarin staan de algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Ook bepaalt het Bal voor welke activiteiten een omgevingsvergunning nodig is. In sommige gevallen volstaat een melding. De vergelijking gaat niet helemaal op, maar u kunt het Bal zien als het Activiteitenbesluit milieubeheer nieuwestijl. Onder de Omgevingswet heeft het (nieuwe) begrip “milieubelastende activiteit” een centrale plek. Het begrip “inrichting” zoals we dat nu kennen in de milieuwetgeving komt te vervallen. Van opslag binnen of buiten een inrichting zal dan ook geen sprake meer zijn. Hoofdstuk 3 van het Bal bevat de aanwijzing van activiteiten die als milieubelastend worden gezien en geeft aan wanneer deze activiteiten vergunningplichtig zijn. Voor de milieubelastende activiteit ‘opslaan van afvalstoffen’ gelden inhoudelijk de regels uit hoofdstuk 4 van het Bal. De Wet milieubeheer (Wm) blijft overigens naast de Omgevingswet bestaan.

De regels over het storten, verbranden, toepassen en verwijderen van afvalstoffen in (hoofdstuk 10 van) de Wm blijven dus gelden.

Maximale opslagduur afvalstoffen nu
De maximale opslagduur van afvalstoffen is geregeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Artikel 2.14a van het Activiteitenbesluit milieubeheer maakt een onderscheid in twee varianten: opslag voorafgaand aan nuttige toepassing en opslag voorafgaand aan verwijdering. Opslag voorafgaand aan nuttige toepassing (bijv. recycling of materiaalherwinning) mag maximaal drie jaar plaatsvinden; opslag voorafgaand aan verwijdering (verbranden/storten) maximaal één jaar. In sommige gevallen is verbranding overigens een vorm van nuttige toepassing, maar het voert te ver om daar in dit artikel verder bij stil te staan.

Opslagduur onder de Omgevingswet

De zojuist genoemde maximale opslagtermijnen blijven gehandhaafd onder de Omgevingswet. Niet zo vreemd als je je bedenkt dat de grondslag voor deze termijnen gevonden wordt in Europese wetgeving, waaraan Nederland als lidstaat van de Europese Unie zich moet houden. Wel is de systematiek iets veranderd.

Opslag voorafgaand aan verwijdering

Het langer dan 1 jaar opslaan van de volgende afvalstoffen is bijvoorbeeld expliciet verboden in het Bal:

- Asbest en asbesthoudend product (artikel 4.628a Bal).
- Vermestende goederen (artikel 4.1073a Bal).
- Gewolmaniseerd hout ('C-hout') (artikel 4.1073a Bal).
- Vliegas uit roosteroven of wervelbedoven (artikel 4.1073a Bal).
- Filterkoek van ontgiften, neutraliseren en ontwateren (artikel 4.1073a Bal)

Om aan te sluiten bij de generieke 1-jaars-termijn bepaalt artikel 4.431d Bal dat voor overige afvalstoffen (voorafgaand aan verdere verwijdering) een termijn van één jaar geldt. Daarmee is de cirkel rond.

Opslag voorafgaand aan nuttige toepassing

Voor opslag voorafgaand aan nuttige toepassing geldt dezelfde systematiek. Het langer dan 3 jaar opslaan van de volgende afvalstoffen is expliciet verboden:

- Herbruikbare grond/baggerspecie op land (4.1256 Bal).
- Goederen (die niet onder het rijtje hiervoor vallen) (4.1073a Bal).

Voor overige afvalstoffen (voorafgaand aan nuttige toepassing) stelt artikel 4.431d Bal

de termijn ook op 3 jaar. Je kunt je dus afvragen waarom de wetgever voor deze systematiek van het benoemen van enkele afvalstromen met naam en toenaam heeft gekozen.

Voor het opslaan van herbruikbare grond of baggerspecie in water geldt een opslagduur van 10 jaar (artikel 4.1256 Bal).

Maatwerk grond/baggerspecie

Het Bal biedt ook ruimte voor maatwerk. Er kan zich bijvoorbeeld een bijzondere situatie voordoen als de grond of baggerspecie in opslag ligt voor toepassing in een concreet werk, maar de uitvoering van dit werk door overmacht vertraagd wordt. Zolang de nuttige toepassing van de grond of baggerspecie in een specifiek werk geborgd blijft, is het mogelijk om bij maatwerk toe te staan dat de grond langer opgeslagen wordt.

IBC-bouwstof

IBC-bouwstoffen vallen veelal onder het bereik van het begrip afvalstoffen. IBC-bouwstoffen zijn bouwstoffen die vanwege de mate van emissie naar de bodem onder het huidige recht alleen met isolatie-, beheers-, en controlemaatregelen mogen worden toegepast. Onder de Omgevingswet is het niet meer mogelijk om bouw-

stoffen, die niet voldoen aan de maximale emissiewaarden voor niet-vormgegeven bouwstoffen, toe te passen als IBC-bouwstof. De wetgever vindt het toepassen van IBC-bouwstoffen namelijk niet meer passen in het streven naar een circulaire economie en heeft deze bouwstoffen daarom uitgefaseerd. Het is straks niet meer toegestaan om IBC-bouwstoffen op of in de bodem te brengen. De wetgever heeft wel voorzien in overgangsrecht. Gedurende zes maanden na inwerkingtreding van de Omgevingswet is het nog toegestaan IBC-bouwstoffen op of in de bodem toe te passen. Dit geldt niet voor AVI-bodemmas.

Zorgplicht

De Omgevingswet bevat algemene en specifieke zorgplichten, bijvoorbeeld het verbod om een activiteit te verrichten of na te laten, als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Die zorgplicht is voor de opslag van afvalstoffen vanzelfsprekend zeer relevant. Voor bedrijven betekent de invoering van de specifieke zorgplicht enerzijds ruimte voor een eigen invulling van haar verantwoordelijkheden. Anderzijds kan het tot onduidelijkheid leiden. In het geval van de specifieke zorgplicht kan er verschil van inzicht zijn over de vraag wanneer maatre-

gelen voldoende zijn en wanneer er sprake is van een overtreding. Laat u zich dus op tijd adviseren over de milieuverantwoorde opslag van afvalstoffen. Met name tijdelijke opslag buiten bedrijfslocaties leidt nog al eens tot discussies.

Ik sluit af met een vraag die ik nog al eens krijg over dit thema: Stel u heeft al bijna drie jaar afvalstoffen in opslag die bestemd zijn voor recycling. U verwacht echter dat niet binnen de drie jaar verwerking kan plaatsvinden. Kunt u de termijn van drie jaar dan opnieuw aan laten vangen door de afvalstoffen op een andere locatie in opslag te nemen (en eventueel na een bepaalde periode weer terug te halen naar de oorspronkelijke opslaglocatie)?

Het antwoord is: Neen. Het gaat erom hoe lang de betrokken afvalstof al in opslag ligt, ongeacht waar. Uiteraard is het wel aan het bevoegd gezag om vast te stellen hoe lang een bepaalde afvalstof al in opslag ligt voordat het met succes handhavend kan optreden.